

Midlertidighet i forbindelse med oppussing av Lilleborg skole

Tilbakemelding fra FAU ved Lilleborg skole til Utdanningsetaten

Foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU) ved Lilleborg skole viser til møte i FAU 6. desember 2021 hvor Utdanningsetaten (UDE) deltok, skriftlig tilbakemelding fra FAU til UDE 8. desember 2021 og informasjonsmøte for foreldre ved Lilleborg skole 9. februar 2022 hvor UDE presenterte midlertidighet for Lilleborg skole.

I etterkant av sistnevnte møte fikk foreldregruppen på Lilleborg skole anledning til å gi innspill om midlertidighet til FAU. FAU har i den forbindelse stilt flere spørsmål UDE og fått svar på disse, både skriftlig og muntlig i møte våren 2022. Spørsmål og svar om rehabiliteringen er publisert på skolens nettside for å informere foreldre om rehabiliteringen. FAU har også hatt videre drøftinger om midlertidighet i møter våren 2022.

FAU har forståelse for at man har mulighet for medvirkning, men ikke *medbestemmelse*, når det gjelder midlertidighet i rehabiliteringsperioden, og FAUs tilbakemelding er basert på denne rolleforståelsen. Utdanningsetatens anbefaling om midlertidighet tillegges stor vekt hos Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap. UDE opplyser at byrådsavdelingen pleier å følge fagetatens anbefaling. UDE har opplyst at etaten i vurdering av egnethet for midlertidige lokaler, legger vekt på følgende kriterier: elevenes sikkerhet, gode skolelokaler, gode uteområder, mulighet for å holde skolen samlet og skolevei. Det stilles de samme kravene for en midlertidig skole, som for en permanent skole.

Lilleborg skole skal totalrehabiliteres. Oslobygg opplyser at dagens krav for frisklufttilførsel pr. time er 1200 m³. For Lilleborg skole viser byggetegninger fra 1988 en kapasitet på 300 m³ frisklufttilførsel, men ifølge Oslobygg er kapasiteten mindre enn det i dag. Det er heller ikke noen form for kjøling på skolen, og det er flere syd- og vestvendte fasader med store vindusfelt med begrenset solskjerming. I tillegg er det store avvik på brann, inkludert rømningsveier, som representerer alvorlige avvik. Eksempler på avviksmeldinger i Oslobygg de siste 6 månedene viser bekymring for elevers og ansattes arbeidsforhold og helse, på grunn av dårlig inneklime som følge av dårlig fungerende ventilasjonsanlegg.

Hovedkonklusjon fra bydelsoverlegen i rapport fra oppfølgingstilsyn etter forskrift om miljørettet helsevern for Lilleborg skole 22. september 2021 er følgende:

“Bygningsmassen bærer preg av å være sliten. Ventilasjonsanlegget er utdatert og fungerer ikke optimalt. Ansatte rapporterer om dårlig inneklime. Bydelsoverlegen er underrettet om at det er en planlagt oppussing av skolen i 2024. Vi velger likevel å sette disse avvikene, da eksisterende anlegg ikke tilfredsstillende gjeldende standarder.”

I følge rapporten av 25. februar 2022 ble det gitt 19 avvik til Lilleborg skole, samt 4 merknader i tilsynet.

Ifølge opplæringsloven har alle elever i grunnskolen og i videregående skoler rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring. I følge Oslobygg og konklusjon fra bydelsoverlegen er det blant annet dårlig inneklime på skolen, som verken er bra for elevene eller de

ansatte. I følge en artikkel fra Folkehelseinstituttet¹ har godt inneklima i skoler og barnehager stor betydning for helse, trivsel og læring for barn og unge. Videre opplyses det at flere studier har vist at ventilasjon, temperatur og belysning i bl.a. skoler kan påvirke skoleprestasjoner og arbeidsevne. De uønskede helseeffektene som barna kan få, er særlig utløsning og/eller forverring av luftveisinfeksjoner, astma og luftveisallergi. Barna kan også få hodepine og irriterte slimhinner i luftveiene.

På bakgrunn av ovennevnte er FAU opptatt av at rehabilitering av skolen bør gjennomføres så raskt som mulig. En snarlig rehabilitering av skolen vil være bra for dagens og framtidige elever og ansatte på Lilleborg skole. Planlagt oppstart av rehabiliteringen er påske 2024. FAU og skolens ledelse ønsker at rehabiliteringen skal gjennomføres etter forespeilet fremdriftsplan fra UDE.

I skolebehovsplanen for 2019-2028 stod det at Lilleborg skoles bygningsmasse trenger rehabilitering og skulle etter denne planen vært ferdig rehabilitert i 2024. I tillegg skulle ny ungdomsskole i området vært ferdigstilt i 2022. I skolebehovsplanen fra 2019 heter det at det er tilstrekkelig kapasitet i området til at ny ungdomsskole (nå kjent som Bentsebrua skole) kan brukes som erstatningslokaler for Lilleborg skole som skal være ferdig rehabilitert i 2024. Det har i etterkant blitt forsinkelser i byggingen av Bentsebrua skole og ifølge den nye skolebehovsplanen for 2022-2031, er Bentsebrua skole planlagt ferdigstilt til skolestart i 2024. Skolen vil da ta imot elever fra Lilleborg og Fernanda Nissen som starter i 8. trinn i 2024, og skolen vil deretter gradvis fylles opp. I gjeldende skolebehovsplan fra 2022 står det at midlertidig skolekapasitet i byggeperioden for Lilleborg skole er under utredning, og prosjektet planlegges ferdigstilt til skolestart 2026.

På foreldremøte 9. februar 2022 opplyste UDE at planlagt oppstart for byggearbeider på Lilleborg skole er påske 2024, og at det vil være en stram fremdrift for å sikre ferdigstillelse innen høsten 2026. UDE presenterte følgende tre alternativer på møtet:

- Plan A: 1-4. trinn på Bjølsen skole + 5-7. trinn på Bentsebrua + ? (en tredje lokasjon)
- Plan B: Bussing til permanente midlertidige lokaler (FO-bygget på Hovseter eller Bredtvet)
- Plan C: Bjølsen skole 1-2. klasse og 3-7. klasse bussing til permanente midlertidige lokaler.

FAU synes det er vanskelig å anbefale ett av alternativene som ble presentert på foreldremøtet, og har derfor valgt å gi tilbakemelding til UDE om hvilke *hensyn* vi mener er viktige ved valg av løsning for midlertidighet.

Det ligger i sakens natur at midlertidighet ikke er en ønsket situasjon, hverken for barna, lærerne, nærmiljøet eller for foresatte, og at det vil bli en belastning for alle involverte. Ingen av de presenterte løsningene/alternativene er ideelle sett fra foreldrene side og alle vil gi større eller mindre ulemper.

Det ble i sin tid skapt en forventning blant foreldre ved Lilleborg skole, om at midlertidighet skulle løses ved at skolen i sin helhet flyttet inn i lokalene til nye Bentsebrua skole. Dette ble det blant annet orientert om på foreldremøter ved skolen og var en «kjent sak» i foreldregruppa og blant ansatte. Opplysninger om at bruk av Bentsebrua skole ikke lenger er aktuelt og at det derfor er vanskelig å få til en løsning i nærmiljøet, kom overraskende på mange foreldre. Bruk av Bentsebrua skole hadde vært en svært god løsning for elever, ansatte og foreldre på Lilleborg skole, og FAU vil

---

¹ <https://www.fhi.no/ml/miljo/inneklima/fremhevede-artikler-inneklima-og-helse/inneluftkvalitet-i-skoler-og-barneh/>

understreke at det ikke er vanskelig å forstå at foreldregruppa på Lilleborg er skuffet og til dels frustrerte, over at denne løsningen ikke lenger er aktuell.

Den foretrukne løsningen er en samlet skole i nærmiljøet i rehabiliteringsperioden.

UDE skisserte utfordringene ved plan A hvor Sagene skole har for lite kapasitet og Bjølsen skole ikke vil kunne avlaste behovet for flere elevplasser i nærmiljøet dersom 1.-4. trinn fra Lilleborg skal være på skolen. I tillegg har FAU forstått det slik at det er sannsynlig at rehabiliteringen vil ta mer enn to år. Da vil det i tilfelle bli behov for en tredje lokasjon for mellomtrinnet (5.-7. klasse), som det per dags dato ikke er redegjort for. Bentsebrua skole vil sannsynligvis kunne ta imot 12 klasserekker i skoleåret 2024/2025 og 6 klasserekker i skoleåret 2025/2026.

FAU mener at mange skolebytter og en fragmentering av trinnene på forskjellige steder, er uheldig. Ved alternativ A, vil særlig ett klassesrinn få mange skolebytter i løpet av rehabiliteringsprosessen. Elever som går i 3. klasse på Lilleborg skole i 2023, bytter til Bjølsen skole i 4. klasse, deretter 5. klasse på Bentsebrua skole og 6. klasse på en foreløpig ukjent lokasjon frem til ferdigstilt rehabilitering en gang høsten 2026, og deretter tilbake på Lilleborg skole når rehabiliteringen sannsynligvis er ferdigstilt høsten 2026. Det ble også opplyst at det kapasitetsmessig for Bjølsen skole vil bli krevende med 1-4. klasse fra Lilleborg, men at skolen fint kan ta imot 1-2. klasse (alternativ C). Alternativ C vil også medføre flere bytter for elever som begynner i 1. klasse i 2023. I gjeldende skolebehovsplan står det at flere av skolene i området har tatt inn ekstra klasser for å få plass til alle skolestarterne, noe som legger ytterligere press på skolenes arealer.

Alternativ B innebærer bussing av elever til en permanent midlertidig skole (Hovseter/Bredtvet). Foreldre ønsker i utgangspunktet ikke bussing av sine barn. En permanent midlertidig skole gir riktignok større forutsigbarhet, men mindre fleksibilitet vedfølging/henting og for eksempel ved sykdom etc. Spesielt sårbart antas det å være for de yngste elevene. Alternativ C legger opp til at 1-2. klasse er på Bjølsen skole, mens resten av skolen busset til permanent midlertidig lokale.

FAU ser at det særlig for de yngste barna kan oppleves som tryggere å gå på skole i nærmiljøet. Men dersom skolen deles, kan det føre til at søsken (og naboer) deles på ulike lokasjoner. Dette vil kunne skape utfordringer ved henting/følging. Videre kan det erfaringsmessig være krevende å være gjest på en annen skole, og lærerne får ikke opprettholdt sitt kollegiale samhold ved en deling. FAU mener at et samlet lærerkorps gir bedre arbeidsforhold for lærerne, som igjen er viktig for barnas trivsel og læringsutbytte. FAU har fått opplyst at flertallet av de ansatte på Aktivitetsskolen (AKS) ønsker å være samlet på ett sted.

Som representanter for foreldrene og barna og for nærmiljøet på Torshov ønsker/jobber FAU for at foreldrene skal kunne føle seg trygge på alle alternativ i nærmiljøet er vurdert og at grunnlaget for disse vurderingene når ut til foreldrene. I møtet 9. februar og i etterkant er det stilt spørsmål fra foreldre og FAU til UDE om alle alternativer i nærmiljøet er tilstrekkelig utredet. Foruten ovennevnte alternativer (A, B og C) som UDE presenterte, har blant annet følgende lokasjoner vært vurdert til midlertidighet i rehabiliteringsperioden: Bentsebrua skole (som opprinnelig planlagt), Veterinærhøgskolen på Adamstuen, Rosenhoff skole, Torshovtoppen/gamle Torshov skole, Akademiet Realfagsskole (tidl. Lønnebakken skole), supplerings med brakkerigg ved Bentsebrua skole (som den «tredje lokasjonen» i alternativ A).

Oslo kommune har kjøpt store deler av bygningsmassen til Veterinærhøgskolen på Adamstuen, og det utredes nå om deler av bygningsmassen kan brukes som midlertidige lokaler for grunnskolen.

Midlertidig grunnskole kan sannsynligvis ikke stå ferdig før sommeren 2025, som i tilfelle vil forsinke rehabiliteringen av Lilleborg skole med et drøyt år. Det er ønskelig å få vite mer om risikobildet til dette alternativet. I henhold til bystyrevedtak skal Bolteløkka skole benytte lokaler på Adamstuen i forbindelse med deres rehabilitering som skal være ferdigstilt i 2029. Dersom det blir forsinkelser utover 2025, stiller FAU spørsmål om hvilken betydning det i tilfelle får, for mulighet for å benytte Veterinærhøgskolen som midlertidig lokale for Lilleborg skole?

UDE har opplyst at elever har rett til gratis skyss i 1. klasse dersom korteste farbare gangvei til skolen er 2 kilometer eller mer, og for elever i 2.–10. klasse når avstanden er 4 kilometer eller mer. Avstanden fra Lilleborg skole til Veterinærhøgskolen er ca. 2 km, som kan bety at flere/de fleste elever i 1. klasse vil få gratis skyss. For de minste barna er det ifølge UDE vanlig å tilby egne busser fra avtalt hente- og bringested. For 2.-7. klasse vil det ikke være aktuelt med gratis skyss. I tillegg til mye tid til å følge og hente barna på Adamstuen, må man betale dersom man benytter seg av kollektivtransport. Adamstuen ligger betraktelig nærmere Torshov enn de skisserte midlertidige skolene (ca. 8 km), som gir mer fleksibilitet for foreldrene, men ikke nødvendigvis en enklere logistikk i hverdagen. Det kan bli en utfordring for foreldre å følge/hente barna på Adamstuen, i stedet for å for eksempel følge/hente til/fra en buss i nærmiljøet, som frakter barna samlet til og fra en midlertidige skole (som Huseby/Bredtvet).

FAU har fått svar fra UDE på flere av forslagene om midlertidighet i nærmiljøet, som har vært spilt inn fra foreldre, og tilbakemelding fra UDE har vært at de av ulike årsaker ikke er gjennomførbare. Når det gjelder forslaget om bruk av Bentsebrua skole som midlertidige lokaler for Lilleborg skole og at ungdomsskoleelevene ved Bentsebrua skole busses til midlertidige lokaler, var tilbakemeldingen fra UDE at oppstart av en ny skole med ny organisasjon er en sårbar situasjon som er krevende både for elever og ansatte. Utdanningsetaten ønsker derfor ikke å starte opp nye Bentsebrua skole i midlertidige lokaler. FAU ønsker, som nevnt ovenfor, at foreldregruppen kan føle seg trygge på at alle alternativ i nærmiljøet er tilstrekkelig utredet.

Det er også stilt spørsmål ved om mulighet for å finne lokaler til AKS i nærmiljøet, dersom det blir bussing av elevene til en midlertidig skole. Dette kunne vært en løsning som gjorde det mer fleksibelt for foreldre å kunne følge og hente barna i et større tidsrom. UDE anbefaler ikke å ha skole og AKS på to ulike lokasjoner, og etaten viser blant annet til at det må leies inn to ulike lokaler, hvor lokalene vil stå tomme store deler av dagen og at utstyr og leker ikke kan sambrukes. FAU har stilt spørsmål om mulige lokasjoner i nærområdet for en slik deling, men ingen av de foreslåtte alternativene er ifølge UDE realiserbare.

Den skisserte løsningen i alternativ A er uheldig fordi skolen deles på flere lokasjoner og det blir mange bytter for noen klasser. Videre vil flytting av 1-4. klasse fra Lilleborg skole til Bjølsen skole skape uheldige konsekvenser for Sagene skole og Bjølsen skole. I tillegg er det usikkerhetsmomentet for dette alternativet med den tredje lokasjonen som det per nå ikke er redegjort for. En eventuell løsning på Veterinærhøgskolen vil utsette rehabiliteringen av Lilleborg med minst ett år, og anses som usikker. I tillegg vil foreldre/barn få en relativt lang skolevei som må dekkes av familiene selv (unntak av 1. trinn).

FAU er opptatt av at Lilleborg skole må rehabiliteres. Samtidig er midlertidighet i nærmiljøet klart å foretrekke og det er beklagelig at en løsning med bruk av lokalene til Bentsebrua skole er skrinlagt. For å forsvare at det er gått bort ifra en slik løsning, mener FAU det er avgjørende at det er gjort en skikkelig og reell vurdering av andre alternativer i nærmiljøet, eller sagt på annen måte – at alle

steiner er snudd. FAU vil likevel understreke at det ikke er ønskelig ikke ønsker en lengre utsettelse av rehabiliteringen av Lilleborg skole. FAU viser her til tilstandsvurdering fra Oslobygg og tilsynsrapport fra bydelsoverlegen.

Dersom det ender opp med en løsning med bussing til Hovseter/Bredtvet, er det avgjørende at dette organiseres med tilstrekkelig fleksibilitet. FAU ønsker å involveres i den nærmere organiseringen av en slik løsning, når det eventuelt er besluttet, men peker her på noen hovedpunkter som må tas i betraktning:

- Det må legges opp til tilstrekkelig antall bussavganger, slik at det er stor fleksibilitet med hensyn til når elevene må hentes/returneres til Torshov
- Det må legges opp til god voksentetthet på bussene for å sikre barna en trygg reiseopplevelse.
- Det er en høy andel av foreldrene på Lilleborg som ikke disponerer bil, og en tilsvarende høy andel som benytter sykkel som primærfremkomstmiddel i hverdagen. Det kan i utgangspunktet ikke forventes at foreldrene henter eller bringer barna til/fra Hovseter/Bredtvet dersom det skulle være behov for det ved akutt sykdom eller planlagt fravær (lege, tannlege osv).
- Det må gjøres fratrukk i foreldrebetalingen til AKS, for den tiden som tilbringes på buss. Opphold i bussen er ikke et aktivitetstilbud
- Det må etableres gode, lokale erstatningstilbud for Lilleborg skoles musikkorps og kulturskole som mister øvingslokaler i rehabiliteringsperioden

På vegne av FAU og rehabiliteringsgruppen